

แถลงข่าว กรณี ๑๘ เดือน หลังสึนามิ : ผลกระทบที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข (ปัญหาที่ดินและบ้านที่พังกาศัย)

จากที่ได้เกิดเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย (Tsunami) เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๔๗ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากธรณีพิบัติภัยสึนามิต่อรัฐบาล เป็นหนังสือลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๘ บัดนี้ได้ล่วงเลยเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยสึนามิมาเป็นเวลา ๑๘ เดือนเศษแล้ว แต่ปรากฏว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้ขุดยุดี ทั้งสภาพปัญหาเปรียบเสมือนคลื่นสึนามิ ครั้งที่สองที่ถาโถมเข้าใส่ราษฎรบริเวณดังกล่าวเป็นการซ้ำซ้อน ย่อมสร้างความเดือดร้อนอย่างแสนสาหัสให้แก่ราษฎรไป ทุกหย่อมหญ้า อีกทั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจประสานงานกรณีธรณีพิบัติภัย (Tsunami) ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดสัมมนา "ถอดบทเรียน ๑๘ เดือน หลังสึนามิ" เมื่อวันที่ ๒๒ - ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ณ โรงแรมดิอันดามัน รีสอร์ท ท.อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นผู้ประสพภัยใน ๖ จังหวัด ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่และผู้แทนองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมผลกระทบจากกรณีพิบัติภัยสึนามิที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ตลอดจนความต้องการและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสัมมนา

จากการรวบรวมข้อมูล คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พบว่ามีกรณีผลกระทบจากธรณีพิบัติภัยสึนามิที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขใน ๕ ประเด็นปัญหา กล่าวคือ ปัญหาที่ดินและบ้านที่พังกาศัย ปัญหา นโยบายสาธารณะของรัฐ ปัญหาแรงงานในและนอกระบบ รวมทั้งแรงงานต่างชาติ ปัญหากลุ่มชาติพันธุ์ และปัญหาความล่มสลายของชุมชน

แต่ในเฉพาะหน้าที่สำคัญที่สุดและเป็นปัญหาเร่งด่วนที่สมควรได้รับการแก้ไขโดยภาครัฐ คือปัญหาที่ดิน และบ้านที่พังกาศัย ดังนี้

๑. ปัญหาที่ดิน

๑.๑ ที่ดินบริเวณบ้านแหลมป้อม ที่ดินบ้านทับตะวัน อำเภอตะกั่วป่า และที่ดินบ้านในไร่ อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ทั้งสามพื้นที่เป็นที่ดินของรัฐและรัฐสามารถเพิกถอนหรือแสดงตนความเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ได้ และเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนเพราะจะส่งผลให้ที่ดินทั้ง สามพื้นที่ดังกล่าว ถูกนำไปออกเอกสารสิทธิแก่เอกชนโดยมิชอบ นอกจากนี้บรรดาผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินปัจจุบันได้มีการดำเนินคดีกับราษฎรจำนวนนับร้อยคดี อันเป็นภาระแก่สภาพนายความต้องจัดตั้ง คณะทนายความขึ้นเพื่อช่วยว่าความให้แก่ราษฎรดังกล่าว ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงขอเรียกร้องให้รัฐบาลแสดงความรับผิดชอบในการประกาศยืนยันความเป็นที่ดินของรัฐด่วน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาให้แก่ราษฎรจำนวนมากที่ถูกดำเนินคดี เพราะคดีความดังกล่าวจักได้ยุติลงโดยปริยาย

๑.๒ ที่ดินที่ราษฎรอยู่อาศัยข้อ ๑.๑ และบริเวณอื่นที่เป็นที่ดินอยู่ในความดูแลของรัฐเช่นเดียวกัน อาทิ บริเวณที่ดินริมทะเล ที่ดินในเขตป่าชายเลน ที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเล ที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติ และที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น รัฐขอบที่จะเร่งรัดให้มีการออกกฎหมายเพื่อรับรองสิทธิของชุมชนในการอยู่อาศัยอย่างถาวร โดยมีต้องเรียกค่าตอบแทนให้แก่รัฐ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ชุมชนในการอยู่อาศัยในที่ดินของรัฐอย่างมั่นคง ถาวรสืบตลอดไป

๒. ปัญหาบ้านที่พังกาศัย

๒.๑ บ้านพักถาวรบางส่วน ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เนื่องจากหน่วยงานราชการคิดว่าบริเวณริมทะเลไม่ปลอดภัยสำหรับชาวประมงพื้นบ้านและชาวเล โดยสร้างบ้านพักอยู่ห่างจากชายทะเลในระยะห่างพอสมควร เป็นผลให้ราษฎรกลุ่มดังกล่าวไม่อาจไปประกอบอาชีพเดิมได้ตามปกติ เพราะเรือประมงและอุปกรณ์การประมงต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดมิให้สูญหาย

๒.๒ บ้านพักถาวร หากราษฎรไม่รับไว้ ราษฎรดังกล่าวจะได้รับเงินช่วยเหลือเพียงไม่ถึงครึ่งหนึ่งของราคามันพักถาวร ซึ่งไม่เพียงพอแก่การสร้างบ้านพักถาวร ตามอัธยาศัยของราษฎร ผู้อยู่อาศัยได้

๒.๓ รัฐควรเปิดโอกาสให้ราษฎรกลับเข้าไปอยู่อาศัยในบริเวณเดิมโดยการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายของรัฐ เสมือนหนึ่งบ้านพักถาวร ซึ่งการอยู่อาศัยดังกล่าวเป็นการอยู่อาศัยอย่างถาวร และรัฐต้องรับรองสิทธิของชุมชนให้ยั่งยืนตลอดไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙